

Klassisk **TRÆBÅD**

Nr 141 vinter 2019/20

Træbåde, højt humør
og masser af pionérånd

Vi besøger Hal 16 i Helsingør

Henrik Effersøe og Nicolai Juel Vædele

Henrik og Nicolai tror på træbådene

Vi besøger Hal 16 i Helsingør

”Nicolai kommer om lidt, der dukkede lige nogle folk op fra en eller anden fond, som er interesseret i at støtte os”, siger Henrik og kan ikke skjule et svært tilfreds smil. Vi er vist kommet til træbådsfolkets drømmeland med masser af ressourcer og visioner. Kan det virkelig passe?

For de historiske interessante fartøjer

I sidste nummer af Klassisk Træbåd besøgte vi bådfolkene i Nordvestjysk Fjordkultur i Struer. Her er der også rift om pladserne indendørs, lige som i Helsingør. Men i Helsingør er det ikke de fællesejede både der fylder, sådan som det er

i Struer. Konceptet er et andet. Hal 16 tilbyder plads til traditionelle træbåde, der har behov for et konkret renoveringsarbejde. Så kan ejeren stå godt her med båden, mens der arbejdes. Forudsætningen er bare, at båden er historisk interessant. Og på den måde vil en pæn del af de aktive hele tiden blive skiftet ud.

”Nye fartøjer med renoveringsbehov trænger sig på, og der er allerede flere ansøgere, end vi har plads til”, fortæller Nicolai Juel Vædele, der er daglig leder af stedet. For at komme i betragtning, skal man derfor skrive en be-

grundet ansøgning, og så vælger Hal 16's fartøjsudvalg de heldige pladsvindere i bunken af ansøgere. Risikerer den årlige udskiftning at blive en udfordring for Hal 16 på lidt længere sigt?

Et miljø med lokal forankring og kontinuitet

"Vi er meget opmærksomme på, at vi er med til at skabe et aktivt og levende havnemiljø", siger Nicolai. "Med tiden vil der jo komme flere fastliggere her i havnen, træbådmiljøet vil vokse. Det betyder jo også, at en stadig større gruppe vil være med her, også selv om deres båd står på land et andet sted her på havnen end inde i vores renoveringshal."

I forgrunden springeren HETO, længst bag til højre BEL AMI og foran den GLORY, alle tre MSJ Hansen konstruktioner, og så skimter man stævnen af den svenske konstruktør Jac. Iversens Skrakungen, Østersøkrydser 1940.

Og der er flere gode grunde til at være med. Det er nemlig lykkedes Hal 16 at stable et meget veludstyret værksted på benene. Her er alt hvad hjertet kan begære af tykkelseshøvle, afrettere, båndsave og så videre. Oplagt at bruge for den, der har gang i et bådprojekt.

Blik for at udstille og dele kulturarven

Denne vinter er tre af fartøjerne MSJ Hansen spidsgattere. Ikke helt tilfældigt samlet i et hjørne at hallen, så man kan stille sig midt imellem dem, og se på MSJ Hansen design 360 grader rundt. At udstille optager nemlig Nicolai, der også er museumsinspektør på Værftsmuseet blot et hammerkast fra Hal 16.

"I mine øjne er det virkelig en spændende bådhistorisk begivenhed, at man kan komme her og nærstudere hele tre karakteristiske Hansen spidsgattere. Og det er jo en vigtig

Store BEL AMI øverst og lille GLORY til højre. Alligevel som snydt ud af næsen på hinanden. Henrik Effersøe mener, MSJ Hansen brugte linjerne fra BEL AMI, da han tegnede GLORY.

del af vores formidling af kulturarven, ikke kun at vi selv skal nyde den, men at vi faktisk får den delt med alle andre. Så kom og kig", siger Nicolai.

Kommunikationen spiller i det hele taget en central rolle hos projektfolkene i Helsingør. Ikke bare med hinanden, men nok så meget ud i verden. Hvad der ret beset er en gammel hal med 16 træbåde, træder gennem kommunikationen i karakter som et afgørende bidrag til Helsingørs maritime selvforståelse og kulturarv. Ingen lejligheder til PR går hallens næse forbi. Under kulturnatten var der naturligvis åbent hus, og med malerisk belysning og fin livemusik fik Hal 16 vist, hvordan stedet er en del af byens kulturliv.

Kend en MSJ Hansen

Henrik Effersøe ejer den ene af de tre spidsgattere, der lige nu står til parade i Hal 16, nemlig 38'eren Bel Ami. Skipperens entusiasme for spidsgatterne er ikke til at tage fejl af. Den er Henrik jo kendt for, også uden for landets grænser. Blandt tyske træsejlere omtales han som den danske spidsgatter-professor. Så vi beder Henrik om at udpege noget af det særlige ved Hansens spidsgatter design. Fartøjerne kan

vi se, men den store MSJ Hansen ved vi forbløffende lidt om. End ikke et ordentligt fotografi af mesteren er til at få fat i.

Stævn, overbygning og agterskib

"Kig på stævnen", siger Henrik, og trækker ganske beskrivende hånden i en halvcirkel langs stævnen. Vi står på en platform nogle meter over hallens gulv og nyder udsigten.

GLORY, MSJ Hansen, bygget 1937

Springeren HETO, MSJ Hansen, bygget år 1949

Bagefter går vi fra fartøj til fartøj. Tre forstævne og ja, de er ganske tydeligt tænkt af samme konstruktør. Også selv om de tre fartøjer vi sammenligner, på mange måder er forskellige. Henriks store 38'er, den slanke og mere underløbne springer Heto, og den lille Glory, der også var MSJ Hansens egen båd. Trods disse indlysende forskelligheder, er det nemt at se nogle af de særlige Hansen kendetegn.

Forstævnen, næsten et kvart cirkelslag. Agterskibets smukke, flade bredde, og så Hansens princip om at rufkarmene skal gå hele vejen hen forbi masten og afsluttes med et lille dækshus. Vel at mærke som én sammenhængende planke i en meget elegant linje.

”Det var noget der fik bådebyggerne sat på arbejde, at finde en flot og egnet planke”, siger Henrik og peger på springeren Heto, der ejes af Kim Hyldig.

Så nu ved vi altså, at vi nemt kan udpege en Hansen spids-

gatter, vi kigger på den runde stævn, den lange overbygning med den smukke linje, og som prikken over i'et det elegante og dog trivelige agterskib. Den lange overbygning med det lille dækshus er ifølge faglitteraturen især karakteristisk for MSJ Hansens senere fartøjer.

Meget mere end en hal til træbåde

Foreningen Hal 16 er mere end en gammel værftshal til træbåde. Stedet rummer også et vel udstyret værksted, og i nogle af de gamle kontorer højere oppe i bygningen er der indrettet et syværksted, hvor man kan få hjælp til at reparere sejl og andet sybart.

”For mig handler det om at være med til at knytte træbåds-miljøerne i Danmark bedre sammen”, siger Nicolai. Han er selv et godt eksempel på en sejler, der både er til skærgårdskrydsere og tunge gamle erhvervsfartøjer. Det er kulturarven, det handler om, glæden ved at sejle et stykke historie og mærke elementerne.

HETO med den lange sammenhængende overbygning.

Sammen med Henrik Effersøe tog han derfor initiativ til kapsejladserne Øresund på Langs, hvor DFÆL fartøjer dyster side om side med TS-både fra København til Kronborg. Såvel sejladserne som den dejlige fest bagefter, hvor træsejlerne mødes, er en vigtig del af Øresund på Langs.

Visionerne mangler ikke, for Nicolai er overbevist om, at Hal 16 kun er begyndelsen til et nyt maritimt eventyr i Helsingør. Værftet bliver ramme om maritime håndværk og uddannelser, museer og levende kulturarv, hvis det står til Nicolai. Højt på ønskelisten står at få bådebyggeruddannelsen tilbage til Helsingør og naturligvis som en del af det kulturhistoriske miljø ved havnen.

Kulturnat i Hal 16, foto: Hal 16

Hal 16, Helsingør

Fakta

Det formelle navn er:

Brugerforeningen for Maritimt Værksted HAL 16

Formand: Nicolai Juel Vædele.

Medlemmer: Ejere af traditionelt byggede træskibe, historisk værdifulde fartøjer og træjoller kan optages som medlemmer.

Der er p.t. omkring 80 betalende medlemmer.

Kig ind: Kig ind en onsdag, hvor hallen altid er åben fra formiddag til sidst på eftermiddagen.

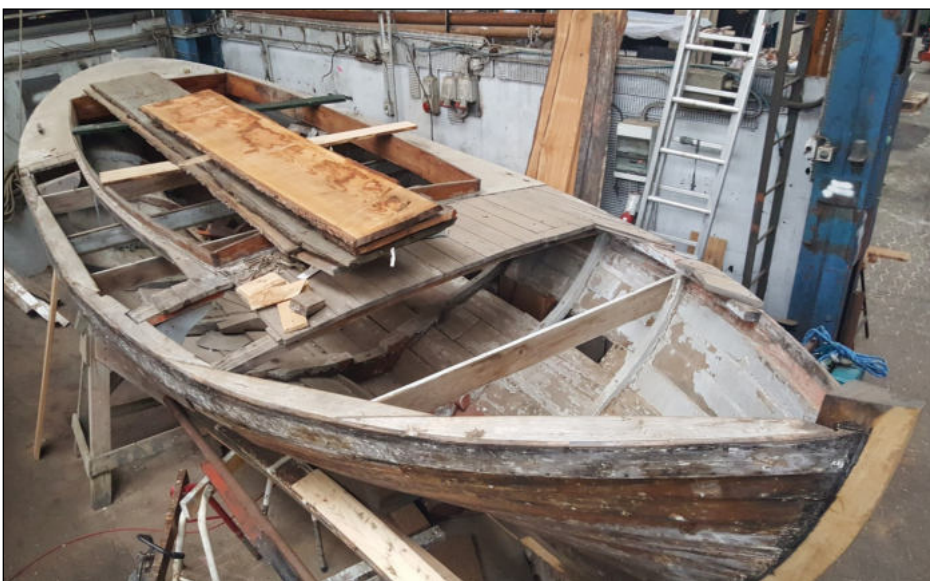
Facebook: Søg efter Hal 16

Nettet: <https://mfs.dk/hal16/>

Hal 16, Helsingør Klubbåden LET, 1888

LET er virkelig et særsyn i de danske lystbådes historie. Den er nemlig den første danske skolebåd overhovedet, bygget 1888 og aktiv som skolebåd i sejlklubben KAS fra maj 1891. LET er formentlig også den ældste bevarede danske lystbåd.

Det var Henrik Effersøe der fik øje på båden og overbeviste KAS om, at den fortjente en bedre skæbne. På samme måde som KAS har sikret renoveringen af 6-meteren OuiOui.

Kom og kig

Nu er arbejdet med at restaurere den smukke, gamle klubbåd så i gang. Den repræsenterer et vigtigt kapitel i historien om dansk lystsejls barn-dom.

Henrik Effersøe viser gerne båden frem og fortæller om såvel dens historie som arbejdet med den. Kontakt Hal 16 for nærmere aftale.

Vi har bragt en lang og grundig artikel om LET i Klassisk Træbåd nr. 127, som du kan finde på DFÆL's hjemmeside.